

9η Ενότητα

Θεσμικές παρεμβάσεις και μέτρα πρόληψης

I. Ανάδειξη της ηγεσίας της δικαιοσύνης

A. Πρώτο εναλλακτικό μοντέλο: Εκλογή από την Ολομέλεια του εκάστοτε δικαστικού σχηματισμού

1. ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Το άρθρο 90 παρ. 5 του Συντάγματος τροποποιείται ως εξής:

Άρθρο 90

5. Η προαγωγή στις θέσεις των Προέδρων και Αντιπροέδρων του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου καθώς και του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και του Γενικού Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου γίνεται με εκλογή από τις Ολομέλειες των δικαστηρίων αυτών όπως νόμος ορίζει. Η προαγωγή στη θέση του Γενικού Επιτρόπου των διοικητικών δικαστηρίων γίνεται με εκλογή από την Ολομέλεια της Γενικής Επιτροπείας και της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας

2. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Άρθρο XXX

1. Οι Πρόεδροι του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Αρείου Πάγου και ο Πρόεδρος και ο Γενικός Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου καθώς και ο Γενικός Επίτροπος των διοικητικών δικαστηρίων εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία από την Ολομέλεια του αντίστοιχου δικαστηρίου ή της Γενικής Επιτροπείας των διοικητικών δικαστηρίων και του Συμβουλίου της Επικρατείας αντίστοιχα.

2. Στην Ολομέλεια του Αρείου Πάγου μετέχουν μετά ψήφου και τα μέλη της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου, στην Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου μετέχουν και οι αντεπίτροποι μετά ψήφου. Υποψήφιοι για τις παραπάνω θέσεις είναι όσοι αντιπρόεδροι των δικαστηρίων αυτών έχουν υπηρετήσει στη συγκεκριμένη θέση τουλάχιστον ένα έτος. Η εκλογή διενεργείται από τριμελή εφορευτική επιτροπή, αποτελούμενη από τα τρία νεότερα μέλη της ολομέλειας, με ψηφοδέλτια, στα οποία αναγράφονται κατ' αλφαβητική σειρά τα ονόματα των εκλόγιμων. Κάθε μέλος της Ολομέλειας εκφράζει την προτίμησή του μόνο σε έναν από τους υποψήφιους προέδρους. Πρόεδρος του Δικαστηρίου εκλέγεται ο υποψήφιος που έλαβε τις περισσότερες ψήφους. Αν υπάρξει ισοψηφία, η εκλογή επαναλαμβάνεται μεταξύ των δύο πρώτων σε ψήφους κατά την προηγούμενη εκλογή, και σε περίπτωση νέας ισοψηφίας η διαδικασία επαναλαμβάνεται και πάλι μεταξύ των δύο πρώτων της προηγούμενης εκλογής. Αν και σε αυτήν την εκλογή υπάρξει ισοψηφία πραγματοποιείται κλήρωση.

3. Η παραπάνω διαδικασία εφαρμόζεται και για την εκλογή του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, του Γενικού Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου και του Γενικού

Επιτρόπου των διοικητικών δικαστηρίων. Οι υποψήφιοι για τη θέση αυτή πρέπει να έχουν υπηρετήσει ως Αντιπρόεδροι του Αρείου Πάγου για ένα τουλάχιστον έτος ή να έχουν τουλάχιστον τετραετή υπηρεσία στο βαθμό του Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου ή του Αρεοπαγίτη, του Αντεπιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή του Επιτρόπου της Γενικής Επιτροπείας των διοικητικών δικαστηρίων.

4. Οι Αντιπρόεδροι των παραπάνω Δικαστηρίων εκλέγονται με τη διαδικασία της παρ. 1. Υποψήφιοι είναι όσοι Δικαστές έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον τριετή υπηρεσία στα Δικαστήρια αυτά.

5. Η θητεία των εκλεγέντων είναι τριετής. Νέα εκλογή του ίδιου προσώπου μπορεί να υπάρξει για μια ακόμη θητεία.

Β. Δεύτερο εναλλακτικό μοντέλο: Εκλογή από Σώμα Εκλογής Ηγεσίας της Δικαιοσύνης

Το άρθρο 90 παρ. 5 του Συντάγματος τροποποιείται ως εξής:

Άρθρο 90

5. Η προαγωγή στις θέσεις των Προέδρων και Αντιπροέδρων του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, του Γενικού Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου και του Γενικού Επιτρόπου των διοικητικών δικαστηρίων γίνεται με εκλογή από το Σώμα Εκλογής της Ηγεσίας της Δικαιοσύνης, απαρτιζόμενο κατά πλειοψηφία από δικαστικούς λειτουργούς, καθώς και από μέλη της Βουλής, καθηγητές των Νομικών Σχολών της χώρας και δικηγόρους, όπως νόμος ορίζει.

2. Οργανισμός Δικαστηρίων

Άρθρο XXX

1. Οι Πρόεδροι του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία από το Σώμα Εκλογής Ηγεσίας της Δικαιοσύνης (ΣΕΗΔ) που απαρτίζεται από τα εξής πρόσωπα: δεκαπέντε μέλη (15) του οικείου Ανώτατου Δικαστηρίου, στον Πρόεδρο του οποίου αφορά η εκλογή, πέντε (5) Προέδρους Εφετών, πέντε (5) βουλευτές, πέντε (5) καθηγητές των Νομικών Σχολών της χώρας και πέντε (5) δικηγόρους, διορισμένους στον Άρειο Πάγο και με τουλάχιστον εικοσαετή άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος.

2. Τα μέλη του ΣΕΗΔ ορίζονται πριν από την εκλογή του Προέδρου ως εξής: τα μέλη του οικείου Ανώτατου Δικαστηρίου με κλήρωση από το σύνολο των δικαστικών λειτουργών που υπηρετούν σε αυτό, οι Πρόεδροι Εφετών με κλήρωση από το σύνολο των Προέδρων Εφετών των δικαστηρίων της χώρας, οι βουλευτές με κλήρωση από το σύνολο των μελών της Βουλής, οι καθηγητές με κλήρωση από το σύνολο των καθηγητών των Νομικών Σχολών της χώρας και οι δικηγόροι από κλήρωση μεταξύ εκατό (100) δικηγόρων που ορίζονται από την Ολομέλεια των Δικηγορικών Συλλόγων της χώρας κατόπιν πρότασης όλων των Δικηγορικών Συλλόγων, κατ' αναλογία των μελών τους. Αν πρόκειται για τον Άρειο Πάγο στην κλήρωση συμμετέχουν και τα μέλη της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου, αν δε πρόκειται για το Ελεγκτικό Συνέδριο στην κλήρωση συμμετέχουν και οι Αντεπίτροποι. Κατά την κλήρωση κληρώνονται και δέκα (10) αναπληρωματικά μέλη, κατ' αναλογία των κατηγοριών των προσώπων που συμμετέχουν στο ΣΕΗΔ. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης καθορίζονται οι λεπτομέρειες της διενέργειας των

κληρώσεων, που πρέπει να διενεργούνται την ίδια ημέρα και της συγκρότησης του ΣΕΗΔ. Μεταξύ των κληρώσεων και της συνεδρίασης του ΣΕΗΔ για την εκλογή δεν μπορεί να μεσολαβεί διάστημα μεγαλύτερο των δεκαπέντε (15) ημερών.

3. Υποψήφιοι Πρόεδροι είναι όσοι αντιπρόεδροι των δικαστηρίων αυτών έχουν υπηρετήσει στη συγκεκριμένη θέση τουλάχιστον ένα έτος. Πριν από την εκλογή, τα μέλη του ΣΕΗΔ λαμβάνουν ατομικά τους φακέλους επιθεώρησης των υποψηφίων προέδρων, αναλυτικό βιογραφικό τους σημείωμα, που αποστέλλουν οι ίδιοι στον Υπουργό Δικαιοσύνης, τυχόν επιστημονικές δημοσιεύσεις τους και κάθε άλλο στοιχείο που σχετίζεται με τη δικανική και επιστημονική τους επάρκεια και την ευδόκιμη άσκηση των δικαστικών τους καθηκόντων.

4. Πριν από τη διενέργεια της ψηφοφορίας το ΣΕΗΔ συνεδριάζει σε μη δημόσια συνεδρίαση. Κατά τη διάρκειά της διεξάγεται ακρόαση των υποψηφίων προέδρων, κατά την οποία αυτοί παρουσιάζουν συνοπτικά τις θέσεις τους για τη δικαιοσύνη και τις προοπτικές του οικείου δικαστικού σχηματισμού. Τα μέλη του ΣΕΗΔ μπορούν να θέτουν σχετικές ερωτήσεις και να ζητούν διευκρινίσεις επί των φακέλων των υποψηφίων.

5. Η εκλογή διενεργείται από τριμελή εφορευτική επιτροπή, αποτελούμενη από τα τρία νεότερα μέλη της, με ψηφοδέλτια, στα οποία αναγράφονται κατ' αλφαβητική σειρά τα ονόματα των εκλόγιμων. Κάθε μέλος της Ολομέλειας εκφράζει την προτίμησή του μόνο σε έναν από τους υποψηφίους προέδρους. Πρόεδρος του Δικαστηρίου εκλέγεται ο υποψήφιος που έλαβε τις περισσότερες ψήφους. Αν υπάρξει ισοψηφία, η εκλογή επαναλαμβάνεται μεταξύ των δύο πρώτων σε ψήφους κατά την προηγούμενη εκλογή και σε περίπτωση νέας ισοψηφίας η διαδικασία επαναλαμβάνεται και πάλι μεταξύ των δύο πρώτων της προηγούμενης εκλογής. Αν και σε αυτήν την εκλογή υπάρξει ισοψηφία διενεργείται κλήρωση.

6. Η παραπάνω διαδικασία εφαρμόζεται και για την εκλογή του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, του Γενικού Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου και του Γενικού Επιτρόπου των διοικητικών δικαστηρίων. Οι υποψήφιοι για τη θέση αυτή πρέπει να έχουν υπηρετήσει ως Αντιπρόεδροι του Αρείου Πάγου για ένα τουλάχιστον έτος ή να έχουν τουλάχιστον τετραετή υπηρεσία στο βαθμό του Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου ή του Αρεοπαγίτη, του Αντεπιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή του Επιτρόπου της Γενικής Επιτροπείας των διοικητικών δικαστηρίων.

7. Οι αντιπρόεδροι των παραπάνω δικαστηρίων εκλέγονται με την ίδια διαδικασία. Υποψήφιοι είναι όσοι δικαστές έχουν συμπληρώσει τριετή υπηρεσία στον οικείο δικαστικό σχηματισμό.

Αιτιολογικές σκέψεις

Το ισχύον σύστημα επιλογής της ηγεσίας των ανώτατων δικαστηρίων έχει επικριθεί έντονα. Στο παρελθόν, δεν έλειψαν δυστυχώς περιπτώσεις που δεν τηρήθηκαν τόσο η ιεραρχία όσο και η αξιοκρατία, με αποτέλεσμα να γεννηθούν υπόνοιες εύνοιας εκλεκτών της εκάστοτε κυβέρνησης και φαινομένων εξάρτησης της δικαιοσύνης από την εκτελεστική εξουσία. Έτσι, το ισχύον συνταγματικό και νομοθετικό πλαίσιο έχει κριθεί απρόσφορο σε σχέση με τη διασφάλιση πραγματικής ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης, ενώ δεν φαίνεται να υπηρετεί και κάποια ουσιαστική (εγγυητική) λειτουργία.

Μέχρι σήμερα έχουν καταγραφεί πολλές προτάσεις σχετικά με την αλλαγή της διαδικασίας επιλογής Προέδρων και Αντιπροέδρων των ανώτατων δικαστηρίων: επιλογή Αντιπροέδρων από την οικεία Ολομέλεια και επιλογή Προέδρου του ΑΠ από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας (ΔιοικΟλομΑΠ 14/1998, *Ι. Παπανικολάου*, Διάκριση

της εκτελεστικής από τη δικαστική εξουσία, Ελευθεροτυπία, 24 Φεβρουαρίου 2013) - διευρυμένο εκλεκτορικό σώμα ως ενίσχυση της διαφάνειας και της δημοκρατικής νομιμοποίησης (Μανωλεδάκης, 7 Θέσεις για το δίκαιο και τη δικαιοσύνη, 1992, σελ. 99, Μ. Σταθόπουλος, Επιλογή της ηγεσίας και ανεξαρτησία, ΤΟ ΒΗΜΑ, 5 Ιουλίου 2009) - επιλογή από το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο - ευθεία ανάδειξη από την Ολομέλεια του οικείου δικαστηρίου τόσο για τους αντιπροέδρους όσο και για τους προέδρους των ανώτατων δικαστηρίων (Κυριτσάκης, Επιλογή ηγεσίας των Ανωτάτων Δικαστηρίων, σε: ΣΥΜΒΟΛΕΣ II, Εταιρία Δικαστικών Μελετών, 1998, σελ. 20, Μανωλεδάκης, ό.π.).

Εκείνο που πρέπει καταρχάς να επισημανθεί είναι πως μόνη η αλλαγή των σχετικών με την επιλογή της ηγεσίας της δικαιοσύνης ρυθμίσεων δεν αρκεί για την εμπέδωση της ανεξαρτησίας και της αξιοκρατίας στο δικαστικό σώμα. Προϋποτίθεται ιδίως η ενίσχυση και αποφασιστική ποιοτική βελτίωση του συστήματος επιθεώρησης, αξιολόγησης και προαγωγής των δικαστικών λειτουργών στις κατώτερες βαθμίδες¹, διαδικασίες τα αποτελέσματα άλλωστε των οποίων επηρεάζουν καθοριστικά το τελικό σώμα των υποψηφίων για την ηγεσία δικαστικών λειτουργών. Η απόδοση επομένως κάθε σχετικής αλλαγής εξαρτάται καθοριστικά από ευρύτερες παρεμβάσεις στη διοίκηση του δικαστικού σώματος, ώστε ακριβώς να εδραιωθεί στους κόλπους του τελευταίου μια ευρύτερη κουλτούρα πρόταξης της αξιοκρατίας ως βασικού κριτηρίου για την προαγωγή των μελών του. Όσο κι αν ο τρόπος επιλογής της ηγεσίας της δικαιοσύνης ασκεί οπωσδήποτε πρόσθετη συμβολική λειτουργία, θα ήταν αδικαιολόγητο να αναμένει κανείς ότι οποιαδήποτε σχετική αλλαγή θα επέφερε σημαντικά αποτελέσματα, όσο π.χ. γενικότερα η προαγωγή των δικαστικών λειτουργών καθορίζεται μονοσήμαντα από το ισοπεδωτικό κριτήριο της αρχαιότητας και την εξαιρετική κάμψη του στη βάση άδηλων κριτηρίων, μη βασιζόμενων στην διυποκειμενικά ελέγξιμη δικανική ποιότητα του εκάστοτε κρινόμενου. Ελλείπει τέτοιων ευρύτερων παρεμβάσεων κάθε εναλλακτικό σύστημα εκλογής της ηγεσίας της δικαιοσύνης μπορεί να εκφυλιστεί από τους στόχους που θεμελιώνουν την επιλογή του, με την επικράτηση και πάλι του φοβικού κριτηρίου της αρχαιότητας ή ακόμη την ανάλωση κάποτε της όλης διαδικασίας σε ένα θλιβερό παίγνιο σχέσεων και εξαρτήσεων κάθε είδους. Στο ίδιο μάλιστα πλαίσιο η εκάστοτε πρόταση για την εκλογή της δικαστικής ηγεσίας θα κινδύνευε τελικά να λειτουργήσει ανάστροφα, υποβαθμίζοντας περαιτέρω την αξιοπιστία του δικαστικού σώματος. Θα μπορούσε άλλωστε να παρατηρήσει κανείς ότι και το ισχύον σήμερα σύστημα ως αφετηρία έχει μια οπωσδήποτε συζητήσιμη -όχι εξ ορισμού αρνητική- στόχευση, συνιστάμενη στη θεσμική εξισορρόπηση της παρεχόμενης από το Σύνταγμα ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης με την παρεμβολή της δημοκρατικά νομιμοποιημένης νομοθετικής εξουσίας. Το γεγονός ότι η συγκεκριμένη πρόβλεψη εκφυλίζεται συχνά κατά την εφαρμογή της σχετίζεται και πάλι με ευρύτερα θεσμικά ελλείμματα της έννομης τάξης, προεξάρχουσας της σύγχυσης στην πράξη μεταξύ της εκτελεστικής και νομοθετικής εξουσίας, αλλά και της ευρύτερης πρωτοκαθεδρίας της κομματικής προέλευσης ως κριτηρίου πλήρωσης κρίσιμων θέσεων του κρατικού μηχανισμού.

Υπό το φως των παρατηρήσεων αυτών θα πρέπει να ιδωθούν οι δύο εναλλακτικές προτάσεις που καταγράφονται στο πλαίσιο της παρούσας πρότασης.

Ως ένα πρώτο βήμα μιας ουσιαστικής αλλαγής προτείνεται η επιλογή των προέδρων των ανώτατων δικαστηρίων, του Γενικού Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και του Γενικού Επιτρόπου των διοικητικών δικαστηρίων μεταξύ των

¹ Βλ. σχετικά τις προτάσεις που καταγράφονται στην 9^η Ενότητα του Α΄ Μέρους του παρόντος τόμου.

αντιπροέδρων του οικείου δικαστηρίου ή των Επιτρόπων της Γενικής Επιτροπείας που θα έχουν υπηρετήσει ήδη τουλάχιστον ένα έτος στη θέση αυτή, από τους ίδιους τους δικαστικούς λειτουργούς που υπηρετούν σ' αυτά τα δικαστήρια ή τη Γενική Επιτροπεία με σχετική μυστική ψηφοφορία. Αντίστοιχα, οι αντιπρόεδροι των ανωτέρω δικαστηρίων θα πρέπει να επιλέγονται μεταξύ των μελών των δικαστηρίων αυτών που υπηρετούν ήδη σ' αυτά για χρονικό διάστημα τριών ετών, με μυστική ψηφοφορία στην οποία θα μετέχουν όλοι οι υπηρετούντες στα οικεία δικαστήρια. Τέλος, το ίδιο θα πρέπει να ισχύει και για τη θέση του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, για την οποία η επιλογή θα πρέπει να γίνεται μεταξύ των Αντιπροέδρων του Αρείου Πάγου που έχουν ήδη υπηρετήσει για ένα έτος στη θέση αυτή, των αντεισαγγελέων και των αρεοπαγιτών που έχουν τουλάχιστον τετραετή υπηρεσία σ' αυτά, με ψηφοφορία στην οποία θα μετέχουν όλοι οι υπηρετούντες δικαστές και αντεισαγγελείς, ενώ ταυτόσημος πρέπει να είναι και ο τρόπος ανάδειξης του Γενικού Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου και του Γενικού Επιτρόπου των Διοικητικών Δικαστηρίων.

Το προτεινόμενο σύστημα ενισχύει το αυτοδιοίκητο των δικαστηρίων, προάγει την υπευθυνότητα των δικαστών και υπηρετεί, με την επιφύλαξη των πιο πάνω εισαγωγικών παρατηρήσεων, την αξιοκρατία, αφού οι ανώτατοι δικαστές είναι σε θέση να γνωρίζουν –ίσως καλύτερα από κάθε άλλον- ποια πρόσωπα υπερέχουν μεταξύ των υποψηφίων. Έτσι, η ανάθεση στους ανώτερους δικαστές και εισαγγελείς των Ανώτατων Δικαστηρίων της αποκλειστικής ευθύνης επιλογής της φυσικής τους ηγεσίας θα συμβάλει αποφασιστικά στην ενίσχυση και θωράκιση της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης, καθώς και στην εδραίωση της αξιοπιστίας και της αποτελεσματικότητάς της, όπως επιβάλλεται σε ένα δημοκρατικό κράτος δικαίου.

Ως δεύτερο εναλλακτικό και περισσότερο προωθημένο μοντέλο προτείνεται επίσης η εκλογή της ηγεσίας της δικαιοσύνης από ειδικό Σώμα (ΣΕΗΔ), απαρτιζόμενο μεν κατά πλειοψηφία από δικαστικούς λειτουργούς, με την προσεκτικά ωστόσο σταθμισμένη αριθμητικά συμμετοχή και άλλων προσώπων που μπορούν να εμπλουτίσουν τη σχετική διαδικασία και να συμβάλουν στην ποιοτική της ενίσχυση. Η θεσμική εξισορρόπηση της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης επιχειρείται έτσι με τρόπο που να μην κατατείνει δυνητικά στην ολοκληρωτική άρση του καθοριστικού ρόλου του δικαστικού σώματος στην ανάδειξη της ηγεσίας του.

Η σύνθεση του σώματος από περισσότερες κατηγορίες προσώπων (βουλευτές, καθηγητές, δικηγόρους), πέραν των -πλειοψηφούντων- δικαστικών λειτουργών και ο σημαντικός χαρακτήρας της κλήρωσης κατά τη συγκρότησή του, μπορεί υπό προϋποθέσεις να λειτουργήσει ως εργαλείο παράκαμψης των κάθε είδους εξαρτήσεων και ανούσιων σχέσεων μεταξύ των εκλεκτόρων και των υποψηφίων. Προς την ίδια κατεύθυνση επιχειρεί να συμβάλει η πρόβλεψη για την άμεση συνεδρίαση του ΣΕΗΔ, εντός χρονικού διαστήματος όχι μεγαλύτερου των δεκαπέντε ημερών από τη διενέργεια των κληρώσεων για την εκλογή των μελών του. Η «μεικτή» αυτή επιλογή επιχειρείται τέλος να εμπλουτιστεί με την πρόβλεψη ακρόασης των υποψηφίων κατά την ημέρα της συνεδρίασης, στο πλαίσιο της οποίας τα μέλη του Σώματος μπορούν να διαμορφώνουν, σε συνδυασμό βέβαια με τα στοιχεία των υπηρεσιακών φακέλων που τίθενται εκ των προτέρων στη διάθεσή τους, ίδια άποψη για την προσωπικότητα των υποψηφίων και τις απόψεις τους σχετικά με τη λειτουργία της δικαιοσύνης και του δικαστικού μηχανισμού στον οποίο υπηρετούν.

II. Ακαταδίκωκτο βουλευτών και βουλευτική ασυλία

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Το άρθρο 62 του Συντάγματος αναθεωρείται ως εξής:

Άρθρο 62

1. Με την επιφύλαξη του προηγούμενου άρθρου κάθε μήνυση, έγκληση ή αναφορά εναντίον βουλευτή υποβάλλεται στον Πρόεδρο της Βουλής προκειμένου να εξεταστεί εάν η καταγγελλόμενη πράξη συνδέεται με την κοινοβουλευτική του δραστηριότητα. Ο βουλευτής δεν μπορεί να διωχθεί όσο εκκρεμεί ο έλεγχος αυτός από τη Βουλή.
2. Η Βουλή εμποδίζει τη δίωξη βουλευτή μόνο εφόσον κρίνει ότι η καταγγελλόμενη πράξη συνδέεται με την κοινοβουλευτική του δραστηριότητα. Σε αυτή την περίπτωση, ο βουλευτής δεν μπορεί να διωχθεί για όσο διαρκεί η βουλευτική περίοδος.
3. Εάν η Βουλή δεν αποφανθεί μέσα σε τρεις μήνες αφότου η μήνυση, έγκληση ή αναφορά περιήλθε στον Πρόεδρο της Βουλής, η δίωξη εναντίον του βουλευτή συνεχίζεται κανονικά.
4. Η προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου αναστέλλεται κατά τη διάρκεια των διακοπών της Βουλής.
5. Με την εξαίρεση των αυτόφωρων κακουρηγημάτων, ο βουλευτής δεν συλλαμβάνεται ούτε φυλακίζεται ούτε με άλλο τρόπο περιορίζεται όσο εκκρεμεί ο έλεγχος της εναντίον του μήνυσης, έγκλησης ή αναφοράς από τη Βουλή.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Το άρθρο 83 του Κανονισμού της Βουλής αντικαθίσταται ως εξής

Άρθρο 83

1. Οι μηνύσεις, εγκλήσεις ή αναφορές κατά βουλευτών, σύμφωνα με το άρθρο 62 του Συντάγματος, αφού ελεγχθούν από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, υποβάλλονται στη Βουλή δια του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και καταχωρίζονται σε ιδιαίτερο βιβλίο κατά τη σειρά της υποβολής τους.
2. Οι παραπάνω μηνύσεις, εγκλήσεις ή αναφορές, αμέσως μετά την υποβολή τους, παραπέμπονται από τον Πρόεδρο της Βουλής στην Επιτροπή Κοινοβουλευτικής Δεοντολογίας του άρθρου 43Α, παράγραφος 1, περίπτωση η'.
3. Η Επιτροπή, αφού ακούσει τον βουλευτή, εφόσον εκείνος το επιθυμεί και τον οποίο σε κάθε περίπτωση προσκαλεί προς τούτο ο Πρόεδρος της Επιτροπής οκτώ (8) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συνεδρίασή της, ερευνά εάν η πράξη για την οποία υποβλήθηκε αυτή συνδέεται με την κοινοβουλευτική δραστηριότητα του βουλευτή κατά την έννοια του άρθρου 62 του Συντάγματος.
4. Εάν ο βουλευτής θεωρεί ότι η πράξη για την οποία υποβλήθηκε η σε βάρος του μήνυση, έγκληση ή αναφορά συνδέεται με την κοινοβουλευτική του δραστηριότητα, μπορεί να υποβάλει αίτηση για την παροχή ασυλίας από την Ολομέλεια της Βουλής.

Σε διαφορετική περίπτωση, ο Πρόεδρος της Βουλής ενημερώνει τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου ότι δεν εμποδίζεται η δίωξη του βουλευτή.

5. Η Επιτροπή δεν εξετάζει τη βασιμότητα της κατηγορίας κατά του βουλευτή και συντάσσει σχετική έκθεση εντός της προθεσμίας που τάσσει το παραπεμπτικό έγγραφο του Προέδρου της Βουλής. Η έκθεση της Επιτροπής πρέπει να είναι αιτιολογημένη με αναφορά στη σύνδεση ή μη της πράξης για την οποία υποβλήθηκε η μήνυση, έγκληση ή αναφορά με την κοινοβουλευτική δραστηριότητα του βουλευτή.

6. Η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από την Κυβέρνηση την παράδοση των εγγράφων που θεωρεί αναγκαία για τη λήψη της απόφασής της. Η Κυβέρνηση μπορεί να αρνηθεί την παράδοσή τους μόνο για λόγους εθνικής άμυνας ή ασφάλειας. Στην περίπτωση αυτή, τα έγγραφα παραδίδονται στον Πρόεδρο της Βουλής, ο οποίος τα θέτει υπόψη του ενδιαφερόμενου βουλευτή και των μελών της Επιτροπής. Μετά την περάτωση της διαδικασίας, τα έγγραφα επιστρέφονται. Ο βουλευτής μπορεί να επικαλεστεί και να προσκομίσει κάθε πρόσφορο μέσο προκειμένου να υποστηρίξει την αίτησή του για παροχή ασυλίας.

7. Εάν ο βουλευτής υπέβαλε την αίτηση της παραγράφου 4, η Επιτροπή Κοινοβουλευτικής Δεοντολογίας εισηγείται την παροχή ασυλίας προς τον βουλευτή μόνο εάν κρίνει ότι η πράξη για την οποία υποβλήθηκε η μήνυση, η έγκληση ή η αναφορά συνδέεται με την κοινοβουλευτική δραστηριότητα του βουλευτή και υποκρύπτει πολιτική σκοπιμότητα.

8. Οι αιτήσεις για την παροχή βουλευτικής ασυλίας εγγράφονται στην ημερήσια διάταξη της Ολομέλειας της Βουλής μετά την υποβολή της έκθεσης της Επιτροπής. Σε κάθε περίπτωση, οι αιτήσεις εγγράφονται υποχρεωτικά στην ημερήσια διάταξη τουλάχιστον δέκα ημέρες πριν από την εκπνοή της προθεσμίας που προβλέπεται από το άρθρο 62 του Συντάγματος. Αν δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα η έκθεση της Επιτροπής, ο Πρόεδρος της Βουλής ορίζει από τα μέλη της Επιτροπής ανά έναν ειδικό αγορητή από την πλειοψηφία και τη μειοψηφία, οι οποίοι αναφέρονται μόνο στα γεγονότα που μνημονεύονται στην αίτηση παροχής της ασυλίας.

9. Η Βουλή αποφασίζει, με ανάταση του χεριού ή έγερση, επί της αίτησης παροχής ασυλίας, κατά τη διαδικασία του άρθρου 108, παράγραφος 1, εδάφιο δεύτερο. Ο λόγος δίνεται πάντα, εφόσον ζητηθεί, στον βουλευτή στον οποίο αφορά η αίτηση και τους Προέδρους των Κοινοβουλευτικών Ομάδων ή τους αναπληρωτές τους. Οι διατάξεις των άρθρων 71 και 72 εφαρμόζονται αναλόγως.

10. Νέα αίτηση για παροχή ασυλίας που αφορά τα ίδια πραγματικά περιστατικά είναι απαράδεκτη.

Αιτιολογικές σκέψεις

Το ισχύον σύστημα με βάση το οποίο καθιερώνεται η βουλευτική ασυλία αποβλέπει στο να διασφαλίσει την απρόσκοπτη άσκηση των βουλευτικών καθηκόντων. Ενώ, ωστόσο, η διάταξη του άρθρου 61 του Συντάγματος φαίνεται πράγματι να επιτελεί έναν τέτοιο ρόλο, η διάταξη του άρθρου 62 του Συντάγματος, η οποία κατοχυρώνει παροδικό δικονομικό κώλυμα για τη δίωξη οποιουδήποτε ποινικού αδικήματος κατά τη διάρκεια της θητείας ορισμένου βουλευτή, έχει εξελιχθεί σε ένα μέσο προστασίας των βουλευτών έναντι της αξίωσης της Πολιτείας για τη δίωξη αδικημάτων που δεν

έχουν την παραμικρή σχέση με τα βουλευτικά καθήκοντα. Επιπλέον, η εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με τη βουλευτική ασυλία ελέγχεται και ως (εν μέρει) αντίθετη με το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, ιδίως στο μέτρο που αρκείται στη διαπίστωση «πολιτικής σκοπιμότητας» ως προϋπόθεσης (καθεαυτήν) «προστασίας» του βουλευτή, χωρίς *αντικειμενική* σύνδεση με την πολιτική ή κοινοβουλευτική του δράση.

Ενόψει των παραπάνω, απαιτείται περιορισμός των ισχυουσών διατάξεων ώστε να μην τίθεται ο βουλευτής σε (αδικαιολόγητα) πλεονεκτική θέση ένεκα της ιδιότητάς του. Ειδικότερα, προτείνεται η αναθεώρηση του Συντάγματος και η τροποποίηση του Κανονισμού της Βουλής σε δύο άξονες, οι οποίοι συνδέονται μεταξύ τους:

α) προτείνεται η αναθεώρηση του άρθρου 62 του Συντάγματος, κατά τρόπο που η βουλευτική ασυλία να μην αποτελεί δεδομένη κατάσταση που να χρήζει ανατροπής βάσει άδειας της Βουλής αλλά προνόμιο το οποίο να αιτείται ο βουλευτής. Ο τελευταίος θα πρέπει να επικαλείται ότι η πράξη για την οποία υποβλήθηκε η σε βάρος του μήνυση, έγκληση ή αναφορά συνδέεται με την πολιτική ή κοινοβουλευτική του δράση·

β) συνακόλουθα, προτείνεται η παρέλευση άπρακτης της τασσόμενης προθεσμίας για την παροχή της ασυλίας (η οποία καθορίζεται στους τρεις μήνες) να μην εμποδίζει αλλά να επιτρέπει την πρόοδο της ποινικής διαδικασίας.

Με βάση το προτεινόμενο σύστημα, κάθε μήνυση, έγκληση ή αναφορά θα διαβιβάζεται στη Βουλή (δια της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου), και θα καταχωρείται σε ειδικό βιβλίο κατά τη σειρά υποβολής της. Στη συνέχεια θα διαβιβάζεται στην Επιτροπή Δεοντολογίας της Βουλής, ενώπιον της οποίας θα εμφανίζεται ο βουλευτής προκειμένου να αιτηθεί –εάν το επιθυμεί– τη *χορήγηση* βουλευτικής ασυλίας από την Ολομέλεια του Σώματος. Η ασυλία αυτή, η οποία θα τον προστατεύει έναντι ποινικής δίωξης, θα χορηγείται (με απλή πλειοψηφία) μόνο εφόσον κριθεί ότι η σε βάρος του μήνυση, έγκληση ή αναφορά *ενέχει* στοιχεία «καταχρηστικότητας», συναρτώμενη με την κοινοβουλευτική του δραστηριότητα. Σε όλη τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, οι εισαγγελικές αρχές θα απέχουν από κάθε ενέργεια. Σε περίπτωση χορήγησης της ως άνω ασυλίας, ο βουλευτής δεν θα μπορεί να διωχθεί για όσο διαρκεί η βουλευτική περίοδος, καλυπτόμενος από ένα παροδικό δικονομικό κάλυμα. Σε περίπτωση, ωστόσο, κατά την οποία η Βουλή δεν αποφανθεί μέσα σε τρεις μήνες αφότου η μήνυση, έγκληση ή αναφορά περιήλθε στον Πρόεδρο της Βουλής, η δίωξη εναντίον του βουλευτή θα μπορεί να προχωρήσει κανονικά.

Η παρούσα πρόταση δεν επηρεάζει:

- το «ακαταδίωκτο» που καθιερώνεται στο άρθρο 61 του Συντάγματος για γνώμη ή ψήφο που έδωσε ο βουλευτής κατά την άσκηση των καθηκόντων του (με την εξαίρεση της συκοφαντικής δυσφήμισης, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 2). Η συγκεκριμένη ρύθμιση αποτελεί εγγύηση που αποβλέπει στην εξασφάλιση της ελευθερίας γνώμης του βουλευτή, ώστε να μπορεί ο τελευταίος να επιτελεί απρόσκοπτα τα καθήκοντά του που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την άσκηση ελέγχου στην κυβέρνηση. Συνακόλουθα, δεν θα ήταν σκόπιμη η εξάρτηση της προστασίας του βουλευτή από την απόφαση της κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας. Είναι προφανές ότι η καταρχήν κρίση σε σχέση με το ποιες πράξεις συνδέονται με την έκφραση γνώμης ή την ψήφο του βουλευτή ανήκει στις εισαγγελικές αρχές (όπως εξάλλου συμβαίνει και σήμερα)·
- την καθ' ύλη αρμοδιότητα για την κίνηση ποινικής δίωξης, την παραπομπή και την εκδίκαση εγκλημάτων βουλευτών σε σχέση με όσα ισχύουν σήμερα (δηλαδή εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας)·

- την υφιστάμενη ρύθμιση σε σχέση με την επιβολή μέτρων οικονομικού καταναγκασμού, σύμφωνα με την οποία ο βουλευτής δεν συλλαμβάνεται ούτε φυλακίζεται ούτε με άλλο τρόπο περιορίζεται όσο εκκρεμεί ο έλεγχος της εναντίον του μήνυσης, έγκλησης ή αναφοράς από τη Βουλή (με την εξαίρεση των αυτόφωρων κακουργημάτων)
- την απαλλαγή του βουλευτή από το καθήκον μαρτυρίας για πληροφορίες που περιήλθαν σε αυτόν ή δόθηκαν από αυτόν κατά την άσκηση των καθηκόντων του, καθώς και για τα πρόσωπα που του εμπιστεύθηκαν τις πληροφορίες ή στα οποία αυτός τις έδωσε.

Το προτεινόμενο νέο θεσμικό πλαίσιο αποσκοπεί να συμβάλει στην ανάδειξη του ουσιαστικού θεμελίου του θεσμού της βουλευτικής ασυλίας, που συναρτάται με την ελεύθερη έκφραση της γνώμης του βουλευτή και την προστασία του τελευταίου έναντι καταχρηστικών καταγγελιών / διώξεων, καθώς και τον αποκλεισμό της δυνατότητας καταχρηστικής επίκλησης του θεσμού προς το σκοπό της «συγκάλυψης» εγκληματικών πράξεων που δεν έχουν καμία σχέση με τη *ratio* ύπαρξης των σχετικών διατάξεων του Συντάγματος.

III. Συντονισμός και Εποπτεία Ελεγκτικών Σωμάτων Δημόσιας Διοίκησης

Αρχή Συντονισμού-Ελέγχου Δημόσιας Διοίκησης*

NOMOS XXX

Άρθρο 1

Σύσταση ανεξάρτητης Αρχής Συντονισμού-Ελέγχου Δημόσιας Διοίκησης

1. Συστήνεται «Αρχή Συντονισμού-Ελέγχου Δημόσιας Διοίκησης» [Α.Σ.Ε.Δ.Δ.], με κύρια αποστολή την άσκηση εποπτείας και ελέγχου επί των ελεγκτικών σωμάτων της Διοίκησης, την αντιμετώπιση φαινομένων διαφθοράς και κακοδιοίκησης στο δημόσιο τομέα, και την αξιολόγηση των ελεγκτικών μηχανισμών της Διοίκησης.
2. Η Αρχή Συντονισμού-Ελέγχου Δημόσιας Διοίκησης αποτελεί ανεξάρτητη διοικητική αρχή, και η λειτουργία της δεν υπόκειται σε οποιονδήποτε διοικητικό έλεγχο. Τα μέλη της Αρχής απολαύουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας.
3. Η Αρχή εδρεύει στην Αθήνα. Συστήνονται οι ακόλουθες περιφερειακές Διευθύνσεις της Αρχής: περιφερειακή Διεύθυνση Βόρειας Ελλάδας με έδρα τη Θεσσαλονίκη· περιφερειακή Διεύθυνση Κεντρικής και Στερεάς Ελλάδας με έδρα τη Λάρισα· περιφερειακή Διεύθυνση Πελοποννήσου και Ιονίων Νήσων με έδρα την Πάτρα· περιφερειακή Διεύθυνση Κρήτης και Νήσων Αιγαίου με έδρα το Ηράκλειο.
4. Με Προεδρικό Διάταγμα θα καθοριστεί η τοπική αρμοδιότητα των περιφερειακών Διευθύνσεων της προηγούμενης παραγράφου, καθώς και τα σχετικά με την υλικοτεχνική υποδομή που θα τεθεί στη διάθεση της Αρχής.

* Το περιγραφόμενο με τις παρακάτω διατάξεις μοντέλο αποτελεί εναλλακτική πρόταση σε σχέση με τη νεοσύστατη Γενική Γραμματεία για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς. Η ύπαρξη βέβαια Γενικής Γραμματείας δεν μπορεί να αποκλειστεί, εφόσον προβλέπεται Υπουργός Επικρατείας αρμόδιος για την καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος και της διαφθοράς. Ωστόσο είναι προφανές ότι όσες από τις αρμοδιότητές της συμπίπτουν με εκείνες της εδώ προτεινόμενης Αρχής δεν θα μπορούσαν να διατηρηθούν.

Άρθρο 2

Διεύθυνση της Αρχής

1. Η Αρχή διευθύνεται από τον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης.
2. Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης διορίζεται πρόσωπο εγνωσμένου κύρους, με υψηλή επιστημονική κατάρτιση και ευρεία κοινωνική αποδοχή.
3. Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης εκλέγεται από τη Βουλή με πλειοψηφία τριών πέμπτων του συνολικού αριθμού των βουλευτών. Αν δεν συγκεντρωθεί η πλειοψηφία αυτή, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται ύστερα από πέντε ημέρες. Αν δεν επιτευχθεί ούτε στη δεύτερη ψηφοφορία η πλειοψηφία αυτή, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται ακόμη μία φορά ύστερα από πέντε ημέρες, οπότε εκλέγεται Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης με απλή πλειοψηφία.
4. Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης διορίζεται για πέντε χρόνια. Η θητεία του μπορεί να ανανεώνεται για μία φορά.
5. Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης επικουρείται στο έργο του από αναπληρωτή. Στη θέση του αναπληρωτή διορίζεται πρόσωπο εγνωσμένου κύρους, με υψηλή επιστημονική κατάρτιση. Εκλέγεται από τη Βουλή με τη διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο 3. Η θητεία του μπορεί να ανανεώνεται για μία φορά.
6. Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης παύεται από τη Βουλή για ανικανότητα εκτέλεσης των καθηκόντων του λόγω νόσου ή αναπηρίας, καθώς και για διαπιστωμένη ανεπάρκεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του. Με την ίδια διαδικασία και για τους ίδιους λόγους παύεται και ο αναπληρωτής του.
7. Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης και ο αναπληρωτής του απολαύουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας.
8. Το Προεδρικό Διάταγμα του προηγούμενου άρθρου ορίζει τα σχετικά με τη στελέχωση της Αρχής και προβλέπει τα κωλύματα και ασυμβίβαστα των μελών της, συμπεριλαμβανομένου του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης και του αναπληρωτή του.

Άρθρο 3

Εποπτευόμενοι και συντονιζόμενοι φορείς

1. Η Αρχή εποπτεύει και συντονίζει τους ακόλουθους φορείς: (α) του Δημοσίου, συμπεριλαμβανομένων των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, (β) των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού και των επιχειρήσεων που αυτοί ιδρύουν, (γ) των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου ή δημόσιων επιχειρήσεων ή επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει το Δημόσιο.
2. Η Αρχή συντονίζει και εποπτεύει κάθε Σώμα και Υπηρεσία Επιθεώρησης και Ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων των Υπηρεσιών Εσωτερικού Ελέγχου.

Άρθρο 4

Αρμοδιότητες της Αρχής

1. Η Αρχή ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
 - (α) διενεργεί επιθεωρήσεις, ελέγχους και έρευνες σε όλους τους φορείς που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της,
 - (β) διατάσσει τη διενέργεια επιθεωρήσεων, ελέγχων και ερευνών από όλα τα Σώματα και τις Υπηρεσίες των φορέων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της, καθώς και από μικτά κλιμάκια συντιθέμενα από ελεγκτές ή επιθεωρητές που υπηρετούν σε αυτά. Σε αυτή την περίπτωση, οι διενεργούντες τον έλεγχο έχουν υποχρέωση να ενημερώνουν την Αρχή για την πορεία των διενεργούμενων ελέγχων, επανελέγχων, επιθεωρήσεων και ερευνών οποτεδήποτε τους ζητηθεί και, σε κάθε περίπτωση, ευθύς μετά το πέρας αυτών, υποβάλλουν το πόρισμα ή την έκθεση επιθεώρησης και ελέγχου στην Αρχή.
 - (γ) αναθέτει στους υπαλλήλους που υπηρετούν στην Αρχή ή στα Σώματα και τις Υπηρεσίες των φορέων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της τη διενέργεια προκαταρκτικών ερευνών ή ένορκων διοικητικών εξετάσεων. Η προκαταρκτική έρευνα ή η ένορκη διοικητική εξέταση διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα όπως ισχύουν κάθε φορά, ή σύμφωνα με τις οικείες κατά περίπτωση διατάξεις,
 - (δ) παρακολουθεί τη δράση των Σωμάτων και των Υπηρεσιών Επιθεώρησης και Ελέγχου των φορέων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της, και ενημερώνεται για τις εκθέσεις και τα πορίσματα αυτών, τα οποία της κοινοποιούνται υποχρεωτικά. Επίσης, αξιολογεί το έργο τους και παρακολουθεί την εκτέλεση των προτάσεων που προκύπτουν από τη διαδικασία αξιολόγησης, όπως αυτή καθορίζεται από το προβλεπόμενο στο άρθρο 1 Προεδρικό Διάταγμα, και δημοσιεύει ετήσιες εκθέσεις πεπραγμένων ανά Σώμα ή Υπηρεσία,
 - (ε) συντάσσει κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την κατανομή αρμοδιότητας ελέγχου ανάμεσα στα διάφορα ελεγκτικά σώματα της διοίκησης, και εκδίδει δεσμευτικές πράξεις κανονισμού αρμοδιότητας σε περίπτωση καταφατικής ή αποφατικής σύγκρουσης αρμοδιότητας ανάμεσα στα Σώματα και τις Υπηρεσίες που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της,
 - (στ) συγκαλεί και προεδρεύει του Συντονιστικού Οργάνου Επιθεώρησης και Ελέγχου (ΣΟΕΕ), το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 8 του παρόντος νόμου,
 - (ζ) εκπονεί προγράμματα συντονισμένης δράσης για την καταπολέμηση της διαφθοράς στο πλαίσιο της εθνικής στρατηγικής. Τα προγράμματα αυτά τα απευθύνει στους κατά περίπτωση αρμόδιους διοικητικούς φορείς, οι οποίοι, κατά την εκτέλεσή τους, έχουν την υποχρέωση να συντονίζουν τις ενέργειές τους για την υλοποίηση της παραπάνω στρατηγικής
 - (η) λαμβάνει καταγγελίες ή αναφορές σχετικές με την αρμοδιότητα της Αρχής,
 - (θ) διενεργεί προκαταρκτική εξέταση ή προανάκριση κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας, ιδίως εφόσον έχει διενεργηθεί έλεγχος από την Αρχή στη συγκεκριμένη υπόθεση,
 - (ι) ασκεί πειθαρχική δίωξη κατά οργάνων, λειτουργών και υπαλλήλων των φορέων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Αρχής, παραπέμποντάς τους ενώπιον των αρμόδιων πειθαρχικών συμβουλίων, και ζητά την έναρξη ή την επίσπευση της πειθαρχικής διαδικασίας από τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα,
 - (ια) ασκεί ένσταση υπέρ της Διοίκησης ενώπιον των πειθαρχικού συμβουλίου και του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων του άρθρου 141 του Υπαλληλικού Κώδικα, όπως ισχύει.

- Οι φορείς που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Αρχής υποχρεούνται να κοινοποιούν σε αυτήν άμεσα όλες τις πράξεις με τις οποίες ασκείται πειθαρχική δίωξη και τις πειθαρχικές αποφάσεις όλων των μονομελών και συλλογικών οργάνων.
- Ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών υποχρεούται να ανακοινώνει στην Αρχή την ποινική δίωξη που ασκείται με κάθε μορφής συμμετοχή κατά υπαλλήλου, λειτουργού ή οργάνου των φορέων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Αρχής. Ο Γραμματέας του Δικαστηρίου ή του δικαστικού συμβουλίου υποχρεούται να ανακοινώνει στην Αρχή τα παραπεμπτικά ή απαλλακτικά βουλεύματα σε κάθε βαθμό δικαιοδοσίας, καθώς και τις εκδιδόμενες, επίσης σε κάθε βαθμό δικαιοδοσίας, καταδικαστικές ή αθωωτικές αποφάσεις κατά των ως άνω προσώπων και για τις αξιόποινες αυτές πράξεις,
- (ιβ) συνεργάζεται με τον Συνήγορο του Πολίτη και κάθε άλλη αρχή, υπηρεσία, δομή και ελεγκτικό μηχανισμό αρμόδιο για την καταπολέμηση της διαφθοράς στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα,
- (ιγ) ορίζει ως η αρμόδια αρχή και ασκεί τις σχετικές αρμοδιότητες για το συντονισμό της καταπολέμησης της απάτης (AFCOS) σύμφωνα με την παραγράφο 4 του άρθρου 3 του Κανονισμού (ΕΕ, ΕΥΡΑΤΟΜ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Σεπτεμβρίου 2013 (ΕΕ L 248),
- (ιδ) αίρει με έγγραφη εντολή του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης το φορολογικό, χρηματιστηριακό και τραπεζικό απόρρητο στο πλαίσιο του ελέγχου της οικονομικής κατάστασης, καθώς και στο πλαίσιο ελέγχων, συμπληρωματικών ελέγχων, επιθεωρήσεων και ερευνών που διενεργούνται από την Αρχή ή κατόπιν εντολής της Αρχής από τα Σώματα και τις Υπηρεσίες των φορέων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της,
- (ιε) ζητεί από το Δημόσιο, νόμιμα εκπροσωπούμενο από τον Υπουργό των Οικονομικών, ή από τους φορείς που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά του με υποχρέωση συμμόρφωσης των τελευταίων: να παρίστανται κατά την προδικασία και την κύρια ακροαματική διαδικασία ως πολιτικώς ενάγοντες για αποζημίωση και χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης που υπέστησαν από πράξεις υπαλλήλου, λειτουργού ή οργάνου τους που αφορούν σε εγκλήματα σχετικά με τα υπομνήματα, την υπηρεσία, καθώς και κατά της ιδιοκτησίας και περιουσίας του Δημοσίου,
- (ιστ) εξετάζει τις διοικητικές προσφυγές που προβλέπονται στο άρθρο 5, παράγραφος 4 του Ν. 3448/2006, όπως ισχύει,
- (ιζ) συντάσσει ετήσια έκθεση, στην οποία καταγράφει το έργο της, παρουσιάζει τις σημαντικότερες υποθέσεις και διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών και για τις αναγκαίες νομοθετικές ρυθμίσεις. Η έκθεση της Αρχής υποβάλλεται τον Μάιο κάθε έτους στον Πρωθυπουργό και τον Πρόεδρο της Βουλής και κοινοποιείται στα Μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου. Η Αρχή μπορεί να υποβάλλει στον Πρωθυπουργό, τον Πρόεδρο της Βουλής και να κοινοποιεί στον κατά περίπτωση αρμόδιο υπουργό, εκθέσεις κατά τη διάρκεια του έτους. Η ετήσια έκθεση της Αρχής συζητείται σε ειδική συνεδρίαση της Ολομέλειας της Βουλής, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό της,
- (ιη) συνεργάζεται με όργανα και υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Διεθνών Οργανισμών, όπως του ΟΟΣΑ, του Συμβουλίου της Ευρώπης, των Ηνωμένων Εθνών και άλλων, καθώς και με τις αρμόδιες υπηρεσίες άλλων κρατών για την εκπόνηση, ανάληψη, χρήση, υλοποίηση προγραμμάτων και στρατηγικών σχεδίων, την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και τη λήψη τεχνικής βοήθειας για την καταπολέμηση της διαφθοράς και της απάτης,

2. Η Αρχή έχει πρόσβαση στις δηλώσεις οικονομικής κατάστασης («πόθεν έσχες») όλων των μελών των Σωμάτων Επιθεώρησης και Ελέγχου που εμπíπτουν στην αρμοδιότητά της, όλων των προϊσταμένων διευθύνσεων, υποδιευθύνσεων του ΣΔΟΕ και των αναπληρωτών τους, όλων των προϊσταμένων των τμημάτων ελέγχου (δράσης) του ΣΔΟΕ και όλων των υπαλλήλων που υπηρετούν σε αυτά, καθώς και των υπαλλήλων άλλων τμημάτων του ΣΔΟΕ που ασκούν ελεγκτικά καθήκοντα, τα οποία τους έχουν ανατεθεί με ημερήσια διαταγή ή με εντολή ελέγχου των προϊσταμένων τους. Επίσης διενεργεί έκτακτο έλεγχο οικονομικής κατάστασης των υπαλλήλων των φορέων που εμπíπτουν στην αρμοδιότητα της Αρχής, καθώς και των δικαστικών υπαλλήλων.
Για τις κυρώσεις και τα συναφή ζητήματα έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του Ν. 3213/2003, όπως ισχύει.
3. Το Προεδρικό Διάταγμα του άρθρου 1, παράγραφος 4 καθορίζει τον τρόπο αξιολόγησης και τις λοιπές προϋποθέσεις αξιολόγησης των Σωμάτων και Υπηρεσιών Επιθεώρησης και Ελέγχου.

Άρθρο 5

Στελέχωση της Αρχής

1. Στην Αρχή υπηρετούν 250 Επιθεωρητές. Σε θέση Επιθεωρητή μπορεί να διοριστεί απόφοιτος της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τριετή τουλάχιστον πραγματική υπηρεσία μετά την αποφοίτησή του, εφόσον έχει διακριθεί για την επαγγελματική του κατάρτιση, την υπηρεσιακή επίδοση και το ήθος του.
2. Στην Αρχή μπορούν επίσης να αποσπαστούν μόνιμοι ή με σχέση ΙΔΑΧ υπάλληλοι κατηγορίας ΠΕ: α) του Δημοσίου, β) των Ανεξάρτητων Αρχών, γ) των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, και δ) των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού, με πραγματική υπηρεσία τουλάχιστον δέκα (10) ετών, εφόσον δεν έχουν υπερβεί το 55ο έτος της ηλικίας τους.
3. Η απόσπαση διενεργείται με απόφαση του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης μετά από πρόταση του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης. Η απόσπαση διαρκεί τρία έτη, μπορεί να παρατείνεται με απόφαση του ίδιου Υπουργού, μετά από πρόταση του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, μία ή περισσότερες φορές, για ίσο χρονικό διάστημα και είναι υποχρεωτική για τον φορέα προέλευσης του υπαλλήλου.
4. Η επιλογή των Επιθεωρητών γίνεται μετά από δημόσια πρόσκληση, η οποία δημοσιεύεται σε τρεις τουλάχιστον ημερήσιες ευρείας κυκλοφορίας εφημερίδες, αναρτάται στον ιστότοπο της Αρχής και στη Διαύγεια. Με την πρόσκληση μπορεί να καθορίζονται συγκεκριμένοι κλάδοι και ειδικότητες.
5. Η επιλογή των υποψηφίων Επιθεωρητών διενεργείται από τριμελή επιτροπή, η οποία αποτελείται από τον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, ένα μέλος του κύριου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και τον αρχαιότερο σε χρόνο υπηρεσίας στην Αρχή Συντονιστή Επιθεωρητή. Η επιτροπή αξιολογεί τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα των υποψηφίων, διαμορφώνει γνώμη για την προσωπικότητά τους και την ικανότητα άσκησης καθηκόντων Επιθεωρητή, και εισηγείται αιτιολογημένα την επιλογή τους.

Άρθρο 6

Συντονιστές Επιθεωρητές

1. Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης επικουρείται στο έργο του από Συντονιστές Επιθεωρητές, οι οποίοι προέρχονται από τους υπηρετούντες για πάνω από μία τριετία Επιθεωρητές και ορίζονται ή παύονται με αιτιολογημένη απόφασή του, με την οποία εκτιμάται το παραχθέν έργο τους και η δυνατότητά τους να ανταποκριθούν στα καθήκοντα του Συντονιστή Επιθεωρητή.
2. Οι Συντονιστές Επιθεωρητές έχουν αρμοδιότητα συντονισμού και προγραμματισμού των τομέων δράσης της Αρχής, παρακολουθούν και υποστηρίζουν την πορεία του ελεγκτικού έργου, διενεργούν επιθεωρήσεις, ελέγχους, συμπληρωματικούς ελέγχους και έρευνες μείζονος σημασίας, προϊστάμενοι των Μικτών Κλιμακίων Ελέγχου και προτείνουν μέτρα για τη βελτίωση της ελεγκτικής διαδικασίας.
3. Η υπηρεσία των Συντονιστών Επιθεωρητών και των Επιθεωρητών, εφόσον έχουν τα απαιτούμενα από το νόμο προσόντα ή τα αποκτήσουν κατά το χρόνο υπηρεσίας τους στην Αρχή, λογίζεται ως υπηρεσία Προϊσταμένου Διεύθυνσης και σε κάθε άλλη περίπτωση ως προϊσταμένου Τμήματος από τα αρμόδια υπηρεσιακά συμβούλια κατά τη διαδικασία αξιολόγησής τους για κατάληψη θέσεων ευθύνης στο Δημόσιο Τομέα σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, καθώς και για κάθε άλλη συνέπεια.
4. Οι Συντονιστές Επιθεωρητές και οι Επιθεωρητές διενεργούν τις επιθεωρήσεις, τους ελέγχους, τους συμπληρωματικούς ελέγχους και τις ένορκες διοικητικές εξετάσεις που διατάσσει ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, τις προκαταρκτικές έρευνες ή προανακρίσεις κατά τις προβλέψεις του παρόντος, καθώς και κάθε έρευνα ή έργο που τους αναθέτει ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του. Οι Συντονιστές Επιθεωρητές και οι Επιθεωρητές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους δύνανται να διενεργούν αυτοψίες και να εξετάζουν πρόσωπα.
5. Το Προεδρικό Διάταγμα του άρθρου 1, παράγραφος 4 ρυθμίζει την οργανωτική διάρθρωση, θέματα λειτουργίας, θέματα του προσωπικού, τα προσόντα και τον αριθμό των θέσεων των Συντονιστών Επιθεωρητών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 7

Υφιστάμενο προσωπικό ΓΕΔΔ – ΣΕΕΔΔ

1. Τα μέλη του προσωπικού που υπηρετούν κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου με απόσπαση στο Γραφείο του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης και στο Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης αποσπώνται αυτοδίκαια στην Αρχή.
2. Οι Ειδικοί Επιθεωρητές του Γραφείου του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης και οι Προϊστάμενοι Επιθεωρητές και οι Επιθεωρητές-Ελεγκτές του Σώματος Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης υπηρετούν στην Αρχή ως Επιθεωρητές. Οι Βοηθοί Επιθεωρητές-Ελεγκτές του Σώματος Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης υπηρετούν στην Αρχή ως Βοηθοί Επιθεωρητές. Οι τελευταίοι, εφόσον διαθέτουν τα σχετικά προσόντα, μπορούν να καταλάβουν θέσεις Επιθεωρητών μετά από κρίση της Επιτροπής του άρθρου 5, παράγραφος 5. Οι υπάλληλοι που υπηρετούν κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στη Διεύθυνση Διοικητικής Υποστήριξης του Σώματος Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης αποσπώνται αυτοδίκαια στην Αρχή.

3. Οι υπηρετούντες Προϊστάμενοι Επιθεωρητές, οι Επιθεωρητές-Ελεγκτές και Βοηθοί Επιθεωρητές-Ελεγκτές στα Περιφερειακά Γραφεία του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης που παύουν να λειτουργούν μετά την έναρξη λειτουργίας της Αρχής, μπορούν να συμπεριληφθούν στους Επιθεωρητές και τους Βοηθούς Επιθεωρητές της Αρχής, επιλέγοντας ταυτόχρονα την Κεντρική Υπηρεσία της ή κάποια από τις Περιφερειακές Διευθύνσεις.

Άρθρο 8

Συντονιστικό Όργανο Επιθεώρησης και Ελέγχου (ΣΟΕΕ)

1. Συστήνεται συλλογικό όργανο με την ονομασία Συντονιστικό Όργανο Επιθεώρησης και Ελέγχου (ΣΟΕΕ), το οποίο έχει σκοπό την παρακολούθηση και το συντονισμό των Επιθεωρήσεων, των Ελέγχων και των Ερευνών που διεξάγονται από τα Σώματα και τις Υπηρεσίες Επιθεώρησης και Ελέγχου των φορέων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Αρχής.
2. Το ΣΟΕΕ προεδρεύεται από τον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, τον οποίο κωλύόμενο ή απουσιάζοντα αναπληρώνει ο Αναπληρωτής Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης.
3. Ο Πρόεδρος του ΣΟΕΕ με Απόφασή του καθορίζει τα Σώματα και τις Υπηρεσίες Επιθεώρησης και Ελέγχου των οποίων οι προϊστάμενοι συμμετέχουν ως μέλη στις συνεδριάσεις του ΣΟΕΕ, ενώ παράλληλα μπορεί κατά περίπτωση να προσκαλεί και επικεφαλής άλλων Υπηρεσιών Επιθεώρησης, Ελέγχου και Εσωτερικού Ελέγχου φορέων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Αρχής.
4. Σε κάθε περίπτωση συμμετέχουν οι Διευθυντές της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων και της Υπηρεσίας Οικονομικής Αστυνομίας και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της ΕΛ.ΑΣ., ο Προϊστάμενος του Γραφείου Εσωτερικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, ο Ειδικός Γραμματέας του ΣΔΟΕ ή ο αναπληρωτής του και ο Ειδικός Γραμματέας του ΣΕΠΕ ή ο αναπληρωτής του.
5. Το ΣΟΕΕ συνεδριάζει μία φορά το μήνα στην έδρα της Αρχής και εκτάκτως, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου του. Η συμμετοχή στο ΣΟΕΕ είναι υποχρεωτική για τα μέλη του.
6. Η Γραμματειακή υποστήριξη του ΣΟΕΕ παρέχεται από τη Διεύθυνση Διοικητικής Υποστήριξης της Αρχής.
7. Το ΣΟΕΕ υποβάλλει το Μάιο κάθε έτους έκθεση ως παράρτημα της ετήσιας έκθεσης της Αρχής.
8. Στην έκθεση καταγράφεται συνοπτικός απολογισμός του έργου και της δράσης των Σωμάτων και των Υπηρεσιών Επιθεωρήσεων και Ελέγχου, ενώ καταγράφονται, επίσης, όλες οι ενέργειες του ΣΟΕΕ για τον συντονισμό των Σωμάτων και των Υπηρεσιών Επιθεώρησης και Ελέγχου των φορέων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Αρχής.

Άρθρο 9

Ακαταδίωκτο και νομική υποστήριξη

1. Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, ο Αναπληρωτής του, οι Συντονιστές Επιθεωρητές και οι Επιθεωρητές, δεν εξετάζονται, δεν διώκονται και

δεν ενάγονται για γνώμη που διατύπωσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

2. Στους Συντονιστές Επιθεωρητές, στους Επιθεωρητές και στους υπαλλήλους που υπηρετούν στην Αρχή και στους Επιθεωρητές ή Επιθεωρητές-Ελεγκτές των ιδιαίτερων Σωμάτων και των Υπηρεσιών Επιθεώρησης και Ελέγχου που διενεργούν ελέγχους, επανελέγχους, επιθεωρήσεις και έρευνες κατόπιν εντολής του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, παρέχεται το δικαίωμα νομικής στήριξης από εκπροσώπους του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ενώπιον των ποινικών και πολιτικών δικαστηρίων για αποδιδόμενες στα πλαίσια εκτέλεσης των καθηκόντων τους πράξεις ή παραλείψεις, κατόπιν αιτήματος του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους το οποίο γίνεται υποχρεωτικά δεκτό.

Άρθρο 10

Απόρρητο

Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, ο Αναπληρωτής του, καθώς και το πάσης φύσεως προσωπικό της Αρχής υποχρεούνται στην τήρηση του απορρήτου των πληροφοριών και στοιχείων που περιήλθαν σε γνώση τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Άρθρο 11

Έρευνες σε εξέλιξη

Οι έλεγχοι, οι επιθεωρήσεις και οι κάθε είδους έρευνες και ελεγκτικές διαδικασίες που βρίσκονται σε εξέλιξη κατά την έναρξη λειτουργίας της Αρχής διενεργούνται από αυτή.

Άρθρο 12

Γενική διάταξη

Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης ή το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, εννοείται εφεξής η Αρχή που ιδρύεται με τον παρόντα νόμο.

Άρθρο 13

Καταργούμενες διατάξεις

1. Με τη δημοσίευση του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις του Ν. 3074/2002 όπως τροποποιήθηκαν, συμπληρώθηκαν και ισχύουν, καθώς και κάθε άλλη αντίθετη διάταξη με τον παρόντα νόμο.
2. Μέχρι να εκδοθεί το Προεδρικό Διάταγμα του άρθρου 1, παράγραφος 4 του του παρόντος, παραμένουν σε ισχύ και εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 5 του Ν. 3074/2002, όπως ισχύει.

Αιτιολογικές σκέψεις

Η ύπαρξη και παράλληλη δράση μεγάλου αριθμού ελεγκτικών σωμάτων της Διοίκησης (με αμφίβολη πολλές φορές μεταξύ τους «ιεραρχική σχέση»), καθώς και η πολυνομία που διέπει τη λειτουργία τους, δημιουργούν αφόρητες καθυστερήσεις, αλληλοεπικαλύψεις αρμοδιοτήτων, αλλά και, μοιραία, κατασπατάληση πόρων και ανθρώπινου δυναμικού. Σκοπιμότερη εμφανίζεται έτσι η σύμπτυξη των υπάρχοντων φορέων, με παράλληλη αναδιάταξη των αρμοδιοτήτων τους, ώστε να επιτευχθεί ικανοποιητικότερο επίπεδο αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης στο επίπεδο των ελέγχων.

Ο πρόσφατος Ν. 4230/2015 επιχειρεί πράγματι να απαντήσει, αν μη τι άλλο, στο έλλειμμα επιχειρησιακού ελέγχου –και, κατ' επέκταση, αποτελεσματικότητας- των υπάρχοντων ελεγκτικών φορέων μέσω της συγκέντρωσης εξουσιών ελέγχου και συντονισμού στη νεοσύστατη Γενική Γραμματεία για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς υπό τον αρμόδιο για την καταπολέμηση της διαφθοράς και του οικονομικού εγκλήματος Υπουργό Επικρατείας. Η προσπάθεια αυτή μοιάζει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της ελληνικής δημόσιας διοίκησης. Προς αυτή την κατεύθυνση, εξάλλου, αναμένεται να συμβάλει θετικά και η διάταξη του άρθρου 7 § 1, περ. δ' του νόμου, με την οποία η Γενική Γραμματεία για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς επιφορτίζεται με την αρμοδιότητα να αίρει συγκρούσεις και να επιλύει ζητήματα επικαλύψεων αρμοδιοτήτων μεταξύ υπηρεσιών ή φορέων που εμπλέκονται στην καταπολέμηση της διαφθοράς, προτείνοντας τις σχετικές λύσεις για την αποτελεσματική επίλυσή τους. Από την άποψη της αποτελεσματικότητας, επομένως, θα μπορούσε κανείς να επιχειρηματολογήσει υπέρ της υιοθετούμενης λύσης.

Ωστόσο η αντίληψη ότι ο άμεσος πολιτικός έλεγχος αποτελεί τη μοναδική –ή την ευκατὰ- οδό για την επίλυση σοβαρών κοινωνικών προβλημάτων (όταν μάλιστα αυτά εκπορεύονται κατά κύριο λόγο από παθογένειες της δημόσιας διοίκησης) δεν είναι αναντίρρητη. Θέτοντας κατά μέρος αντιρρήσεις οι οποίες έχουν να κάνουν με τον κίνδυνο επιδείνωσης του φαινομένου της διαφθοράς, δεν μπορεί παρά να επισημάνει κανείς ότι η επιλεγείσα διάρθρωση εξουσιών καθιστά την αντιμετώπιση του προβλήματος έρμαιο μεταβαλλόμενων πολιτικών σκοπιμοτήτων, αν όχι προσωπικών επιδιώξεων. Κάτι τέτοιο θα υπέσκαπτε, όπως είναι ευνόητο, κάθε ψήγμα αποτελεσματικότητας μακροπρόθεσμα, ακόμη κι αν μπορούσε κανείς να προσβλέπει σε βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα. Επιπλέον, εντοπίζονται στον ψηφισθέντα νόμο εστίες προβληματισμού σε σχέση με τη διάκριση ανάμεσα στην εκτελεστική και τη δικαστική εξουσία (βλ. άρθρο 12 παρ. 1 και 2).

Βασική προτεραιότητα της απαιτούμενης αναμόρφωσης του συστήματος θα έπρεπε να αποτελεί η επαναοριοθέτηση των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται σε διάφορα σώματα της διοίκησης και της εποπτείας που ασκείται στα τελευταία κατά την άσκηση των καθηκόντων τους (συμπεριλαμβανομένου και του επιχειρησιακού ελέγχου), αλλά και η μείωση του αριθμού των υπάρχοντων ελεγκτικών σωμάτων. Αφετηρία της πιο πάνω αναδιάρθρωσης θα έπρεπε να αποτελεί η επαναοριοθέτηση των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται σε διάφορα σώματα της διοίκησης και της εποπτείας που ασκείται στα τελευταία κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Σήμερα υφίσταται, σε κάποιον βαθμό, αλληλοεπικάλυψη ανάμεσα στον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης (ΓΕΔΔ) και το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ), η οποία μάλιστα προξενεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, τριβές. Από την άλλη πλευρά, εμφανίζεται σημαντικό έλλειμμα ως προς την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των υποκείμενων φορέων με βάση τα παραγόμενα από τη δράση τους αποτελέσματα. Υπάρχει, λοιπόν, η ανάγκη για δημιουργία μιας (ανεξάρτητης) Αρχής Συντονισμού-Ελέγχου της Δημόσιας Διοίκησης (ΑΕΔΔ), στην οποία να συγχωνευθούν οι υπάρχουσες δομές του Γενικού

Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης και του Σώματος Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης². Η ενιαία αυτή Αρχή θα ασκεί εποπτεία επί των ελεγκτικών σωμάτων της διοίκησης, των οποίων ο αριθμός θα έπρεπε να μειωθεί. Με βάση το προτεινόμενο σχήμα, η ενιαία Αρχή θα ασκεί, μεταξύ άλλων, τις εξής αρμοδιότητες: *παραγγελία και εποπτεία διοικητικών ερευνών* (συμπεριλαμβανομένης ένορκης διοικητικής εξέτασης), *συντονισμός των διοικητικών ερευνών με τυχόν παράλληλες ποινικές έρευνες* προς τον σκοπό της αποτελεσματικής συνεργασίας με τις διωκτικές / εισαγγελικές αρχές, *κατάστρωση κατευθυντήριων γραμμών* για την κατανομή αρμοδιότητας ελέγχου ανάμεσα στα διάφορα ελεγκτικά σώματα της διοίκησης, *άρση καταφατικών ή αποφατικών συγκρούσεων αρμοδιοτήτων ad hoc* μέσω της έκδοσης δεσμευτικών αποφάσεων, *άσκηση πειθαρχικών διώξεων* κατά υπαλλήλων που παραβαίνουν τα καθήκοντά τους, *εποπτεία επί της ανοιγείσας πειθαρχικής διαδικασίας* επί κάθε συγκεκριμένης υπόθεσης, για την οποία θα πρέπει να κρατείται ενήμερη, *άσκηση ενδίκων μέσων* εναντίον πειθαρχικών αποφάσεων σε οποιονδήποτε βαθμό, *διενέργεια τακτικών κι έκτακτων ελέγχων* (βάσει καταγγελίας) σε όλους τους εποπτευόμενους φορείς / σώματα της διοίκησης που θα υπάγονται στη δικαιοδοσία της, *αρμοδιότητα ελέγχου επί των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης* (συμπεριλαμβανομένων των υπαγόμενων σε αυτούς φορείς), *τακτική αξιολόγηση* του έργου κάθε ελεγκτικού σώματος της διοίκησης, *υποβολή προτάσεων* που κατατείνουν στην υιοθέτηση (εκτελεστικών ή και νομοθετικών) μέτρων αντιμετώπισης της οικονομικής εγκληματικότητας και της διαφθοράς στο δημόσιο τομέα μέσω περιοδικά υποβαλλόμενων εκθέσεων, *συνεργασία με ομόλογες αρχές αλλοδαπών κρατών* αλλά και *συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς* στους οποίους μετέχει η Ελλάδα προς το σκοπό της προαγωγής της διεθνούς (διοικητικής) συνεργασίας, καθώς και τη διαρκή ενημέρωση στο αντικείμενο της αντιμετώπισης της οικονομικής εγκληματικότητας και της διαφθοράς στο δημόσιο τομέα.

² Πρόκειται για μια πρόταση στην κατεύθυνση πρωτοβουλίας του Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, η οποία μάλιστα είχε οδηγήσει (εντός του 2013) στην κατάρτιση σχεδίου νόμου που τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση, χωρίς ωστόσο να προωθηθεί τελικά προς ψήφιση στο Κοινοβούλιο.